

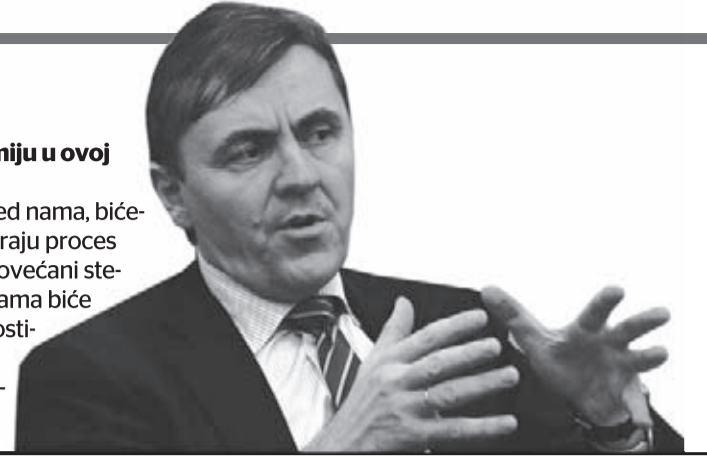
ekonomija@pobjeda.me

Ekonomija

Rizici su i šanse

POBJEDA: Koji je, prema Vašoj procjeni, najveći rizik za ekonomiju u ovoj godini?

ŽUGIĆ: Rizici su, po prirodi stvari, uvijek i šanse. U periodu koji je pred nama, bićemo suočeni sa brojnim izazovima. Nakon što se uspješno privede kraju proces stvaranja preduslova za snažniji rast, kroz fiskalnu konsolidaciju i povećani stepen fiskalne održivosti, ključni izazov u ovoj i svim narednim godinama biće dinamiziranje ekonomskog rasta i jačanje konkurentnosti, što se postiže kroz nastavak implementacije strukturnih reformi, dalje smanjenje biznis barijera, kao i kroz realizaciju značajnih projekata u sektorima prioriteta - turizmu, energetici, poljoprivredi i infrastrukturi.

Gost Pobjede: Ministar finansija dr Radoje Žugić

Moći ćemo u 2014. bez rebalansa, nova formula za usklađivanje penzija

Procjenjuje se da će prihodi u 2014. biti kumulativno veći za 40,3 miliona eura u odnosu na plan. Ukoliko se ne dese vanredne okolnosti, ne očekujemo probleme kada je u pitanju izvršenje budžeta bez rebalansa

» Razgovarala: **Mira Popović-Milović**

PODGORICA - Ukoliko se ne dese vanredne okolnosti, i pored značajnije smanjene tekuće budžetske rezerve, što je posljedica preglasavanja od strane poslanika prilikom usvajanja Zakona o budžetu u parlamentu, ne očekujemo probleme kada je u pitanju izvršenje budžeta bez rebalansa. Procjenjuje se da će prihodi u 2014. biti kumulativno veći za 40,3 miliona eura u odnosu na plan - kazao je ministar finansija dr Radoje Žugić u

intervjuu za Pobjedu.

POBJEDA: Da li se već sada može govoriti da li će ove godine biti rebalansa budžeta?

ŽUGIĆ: Zakon o budžetu za 2014. godinu obuhvatio je sve rashode potrošačkih jedinica, a takođe je bio realno planiran i sa prihodne strane. Postavljeni zadaci u naplati javnih prihoda, koji su prilično ambiciozni, posebno sa stanovišta povećane osnovice na bazi poboljšane naplate iz 2013. godine, realizuju se, u dosadašnjem toku godine, sa određenim stepenom prekorachenja. Tako su naplaćeni prihodi u periodu od 1. januara 2014. do 19. maja 2014. godine premašili ostvarenje prihoda iz istog perioda prošle godine za

13,3%.

Otežavajuća okolnost sa kojom se suočavamo je značajnije smanjena tekuća budžetska rezerva, što je posljedica preglasavanja od strane poslanika prilikom usvajanja Zakona o budžetu u parlamentu. No, i pored toga, ukoliko se ne dese vanredne okolnosti, ne očekujemo probleme kada je u pitanju izvršenje budžeta bez rebalansa.

POBJEDA: Koliko veće prihode budžeta od planiranih očekujete ove godine?

ŽUGIĆ: Nedavno je Vlada usvojila Smjernice makroekonomske i fiskalne politike za naredni trogodišnji period. Uz Pretpristupni ekonomski program, ovo je osnovni dokument koji sadrži srednjoročni makroekonomski i fiskalni

okvir, na osnovu koga se utvrđuju limiti potrošnje, odnosno trogodišnji budžetski okvir.

Ministarstvo finansija je, pripremajući pomenute projekcije, a imajući u vidu prethodni krizni period, primijenilo izuzetno opreznu i konzervativnu metodologiju. Prosječna projektovana stopa rasta budžetskih prihoda je na nivou od 3% tako da, uz projektovanu stopu inflacije od 2% i prosječan realni rast ekonomije od 3,7%, kao i uz multiplikativne efekte očekivanih investicija, možemo očekivati da prihodi neće biti ispod 35% BDP-a. Najznačajniji rast prihoda očekuje se od poreza na dodatu vrijednost, akciza, kao i od naplate doprinosa. Značajnu ulogu u ostvarivanju projekcija imaće i rezultati u

Čeka se mišljenje EK o nacrtu izmjena Zakona o javnim nabavkama

POBJEDA: Kada očekujete da bude usvojen zakon o javnim nabavkama, koji mnogi sa nestrpljenjem iščekuju i koje su glavne primjedbe pristigle u toku javne rasprave?

ŽUGIĆ: Sistem javnih nabavki ima višestruki značaj, kako sa aspekta javnih finansija, budući da se u ovom sistemu troši značajan iznos sredstava, tako i sa aspekta uticaja na ekonomski rast, imajući u vidu broj naručilaca i ponuđača u Crnoj Gori. Dalje, javne nabavke imaju značaj sa stanovišta liberalizacije tržišta i otvaranja unutrašnjeg tržišta, kao i sa aspekta podsticanja preduzetništva, osnivanja malih i srednjih preduzeća, otvaranja novih radnih mjesta...

Imajući u vidu prethodno, izmjene Zakona o javnim nabavkama inicirane su u cilju iznalaženja sistemskih rješenja, kojima će se obezbijediti neometano funkcionisanje sistema javnih nabavki, kroz postupke koji su transparentni i omogućavaju ekonomično i racionalno trošenje javnih sredstava, tj. novca poreskih obveznika. Novim zakonom biće otklonjeni nedostaci uočeni u dosadašnjoj praksi, jasnije definisana odgovornost onih koji sprovode postupke javnih nabavki i uvedeni efikasniji mehanizmi prevencije zloupotreba u javnim nabavkama.

Nacrt zakona je pripremljen, sprovedena je javna rasprava tokom koje su pristigle primjedbe koje su se najčešće odnosile na: preciziranje obveznika primjene zakona, odnosno naručilaca javnih nabavki; preciziranje izuzeća od primjene zakona; dalje povećanje transparentnosti postupaka javnih nabavki; skraćivanje rokova za izmjene i dopune planova javnih nabavki; redefinisane šopinga kao otvorenog postupka javne nabavke male vrijednosti i njegovo potpuno integrisanje u opšti koncept...

Nacrt je, takođe, upućen i Evropskoj komisiji na mišljenje, nakon čijeg dobijanja slijedi procedura usvajanja teksta od strane nadležnih Vladinih tijela. Prema Programu rada Vlade, donošenje zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama predviđeno je za treći kvartal ove godine.

Naplata duga EPCG ničim ne smije biti ugrožena

POBJEDA: Iz opozicionih krugova se predlaže da se dug od Elektroprivrede naplati pljenidbom imovine. Smatrate li da je to prihvatljiv način ukoliko drugi izostanu?

ŽUGIĆ: Procedura naplate poreskog duga EPCG-a kroz model njegove konverzije u akcijski kapital države još nije okončana jer je potrebno izjašnjenje vlasnika. Ono, dalje, mora biti verifikovano od strane Skupštine akcionara, čija sjednica još nije održana, a na šta Ministarstvo finansija nema mogućnost uticaja. Istovremeno je Ministarstvo finansija, u dva navrata, uputilo dopis EPCG i pozvalo ovu kompaniju da pokrene proceduru konverzije duga u akcijski kapital kako bi se ispoštovao rok definisan članom 12 Zakona o budžetu. Poreska uprava trenutno saldira međusobna dugovanja i potraživanja.

Naglašavam da naplata potraživanja ne smije biti ugrožena nezavisno od modela za koji se odlučimo, a prilikom njegovog izbora moramo voditi računa o svim aspektima u procesu naplate, odnosno o odnosu prema stranim ulagačima i reputabilnim investitorima, zatim o razvojnoj komponenti same kompanije, ali svakako i o zaštiti interesa države, odnosno obavezi naplate.

borbi protiv sive ekonomije, koji mogu značajno uticati na projektovane iznose.

Ostvareni rezultati u dosadašnjem toku godine ohrabruju da ćemo ambiciozan plan dostići. Prihodi centralnog budžeta u prvom kvartalu premašuju plan za 21 milion eura, a prihodi iz istog perioda prethodne godine za oko 35 miliona eura, što je rezultat jačanja ekonomske aktivnosti u ovoj godini, ostvarenih rezultata u procesu širenja poreskog kapaciteta, ali i povećanja poreskih stopa, prije svega opšte stope PDV-a.

Uvažavajući inovirani makroekonomski scenario, važeću fiskalnu politiku i mjere koje su na snazi, kao i dobru naplatu u prvom kvartalu, procjenjuje se da će prihodi u 2014. biti kumulativno veći za 40,3 miliona eura u odnosu na plan.

POBJEDA: Da li će biti revizije penzionog sistema, s obzirom da ste najavili da će biti odmrzavanja penzija? Kada bi trebalo očekivati odluku o odmrzavanju penzija?

ŽUGIĆ: Vlada je u punoj mjeri posvećena pitanju životnog standarda penzionera i predano radi na iznalaženju novih vidova finansiranja koji će ublažiti ranjivosti kako penzijskog, tako i cjelokupnog fiskalnog sistema.

Sobzirom na to da se nalazimo u procesu rješavanja brojnih unutrašnjih ranjivosti, neophodno je, prije svega, zaokružiti elemente fiskalnog prilagodavanja u funkciji održivosti, kako bi stvorili osnov da, uz generisanje snažnijeg rasta, stvorimo pretpostavke za poboljšanje života svakog građanina, a naročito najstarije i najranjivije kategorije stanovništva koju čine penzioneri. U tom smislu

Vlada razmišlja o iznalaženju nove formule usklađivanja vrijednosti penzija, za šta će biti zadužena komisija u čiji će rad biti uključeni i predstavnici penzionera.

Ističem da smo, tokom prošle i ove godine, zbog teške, ali nužne mjere kojom je ograničen rast penzija, obezbijedili sredstva za zaštitu najugroženijih penzionera, odnosno onih koji imaju najniže penzije, kroz socijalno-humanitarna davanja koja su se odnosila na jednokratne novčane pomoći, subvencije za oporavak penzionera, kao i za zimmicu, te participaciju u dijelu stambene izgradnje.

Ono što će, posredno, dati značajan doprinos ublažavanju deficita penzionog fonda jeste i stvaranje platforme za ekonomski rast, i to kroz ubrzanje strukturnih i regulatornih reformi, unapređenje institucionalnog i poslovnog ambijenta, izgradnju kvalitetne infrastrukture i realizaciju razvojnih projekata u sektorima turizma i energetike, na čemu Vlada takođe intenzivno radi.

POBJEDA: Po procjenama opozicije, država će ući u, kako oni kažu, dužničko ropstvo zaduženjem za autoput. Da li je utemeljena takva ocjena?

ŽUGIĆ: Ovakva ocjena nema utemeljenje u ekonomskim analizama i to nije proizvoljan stav ministra finansija ili bilo kog člana Vlade, već se temelji na studiji izvodljivosti koju su uradili reputabilni naučni radnici građevinske i ekonomske struke u Crnoj Gori.

Naime, ulaganje u autoput u nivou od 809 miliona eura aproksimativno će se valorizovati na način što će godišnji anuitet iznositi od 45 do 50 miliona eura, zavisno od toga kolika je frekvencija saobraća-

ja i zavisno od cijene putarine, kao i od načina finansiranja našeg udjela (zaduženjem ili kroz kapitalni budžet). Finansijska analiza, dalje, pokazuje da se cca. 50% ovog ulaganja može vratiti kroz naplatu putarine, odnosno komercijalnu funkciju, a ostatak u intervalu od 22 do 32 miliona eura se može locirati u kapitalnom budžetu svake godine.

Ovdje govorimo o cijeni koštanjna, dok će multiplikativni efekti po osnovu izgradnje autoputa biti značajni. Ovaj najvažniji infrastrukturni projekat imaće višestruki značaj za Crnu Goru, posebno za njen sjeverni dio. Realizacija ovog projekta obezbijediće brojne benefite, ne samo sa aspekta finansija, infrastrukture, bezbjednosti i integracija, već će doprinijeti valorizaciji naših resursa i imati direktne i indirektne uticaje na bruto domaći proizvod. Izgradnja autoputa je istovremeno i potreba uzrokovana postojanjem uskih grla razvoja koje treba otkloniti kako bismo mogli brže razvijati određene djelatnosti i efikasnije iskoristiti potencijale, posebno one na sjeveru države.

POBJEDA: Koliku je štetu do sada prouzrokovao Zakon o finansiranju političkih partija?

ŽUGIĆ: Ministarstvo finansija je već u javnost iznosilo svoj stav u vezi sa Zakonom o finansiranju političkih partija. Istakli smo, tom prilikom, da ovaj zakon karakteriše niz nedorečenosti i nejasnoća, te da se njima derogiraju i odredbe drugih zakona kojima su određeni odnosi i prava regulisani na drugačiji način. Takođe smo saopštili da imamo puno razumijevanje i da podržavamo ono što je bio primarni cilj, odnosno svrha izmjena ovog zakona, a to je sprečavanje zloupotreba određenih prava tokom i nakon izbornog procesa, te da smatramo da se ovaj cilj ne može postići suspenzijom Ustavom i zakonom zagaranovanih prava.

I pored ovakvog našeg stava, Ministarstvo finansija, kao i svi drugi državni organi, u obavezi je da poštuje i primjenjuje svaki zakon koji je na snazi. U tom kontekstu, Ministarstvo finansija, od dana stupanja na snagu ovog zakona, preduzima aktivnosti u cilju izvršenja propisanih obaveza.

Sa aspekta državne uprave, Zakon je nametnuo značajan obim obaveza za sve organe i institucije i njihovo ispunjavanje u praksi znači povećan angažman ljudskih kapaciteta, kao i realne materijalne troškove usljed potrebe obrade i distribucije materijala.

Striktna primjena Zakona imala je i reperkusije po realni sektor, posebno u onim oblastima koje karakteriše povećan obim poslova, a time i povećana potreba za radnom snagom, tokom turističke sezone, čiji je angažman otežan ili čak onemogućen prema odredbama Zakona o finansiranju političkih partija.

POBJEDA: Po mnogim procjenama, dug privatnih kompanija je među najvećim opasnostima za ekonomiju?

ŽUGIĆ: Nelikvidnost je značajan problem naše privrede, koji je dodatno usložen usljed dugogodišnjeg uticaja ekonomske krize. U uslovima kada se crnogorska ekonomija oporavlja od krize i kada se postavljaju temelji njenog održivog razvoja, obezbjeđivanje dodatne likvidnosti je od ogromnog značaja. Najvažniji zadatak države u ovom segmentu je kreiranje stabilnog i podsticajnog ambijenta, što podrazumijeva očuvanje fiskalne i finansijske stabilnosti, nastavak reformi, deregulaciju privrede i dalje unapređenje poslovnog ambijenta. Sa druge strane, najveća opasnost po likvidnost privrede je usporavanje ili, još gore, obustava plaćanja od strane države, kao najvećeg poslodavca i naručioca. Stoga je redovno izvršavanje svih budžetskih obaveza praksa koju poštujemo i koja će biti primijenjena i u narednom periodu.

Osim navedenog, preduzimamo mjere usmjerene ka odobravanju subvencija, te poreskih podsticaja za nerazvijenije opštine, obezbjeđivanju garancija međunarodnim finansijskim institucijama za kreditiranje malih i srednjih preduzeća preko domaćeg bankarskog sektora itd.

Premošćavanju problema nelikvidnosti značajno je doprinijelo i uvođenje usluge faktoringa u finansijski sistem Crne Gore. U narednom periodu ćemo se baviti dodatnim regulisanjem poslovanja faktoring kompanija.

Prijevremeni izbori koštali bi najmanje 2,6 miliona eura

POBJEDA: Koliko bi koštali prijevremeni izbori u Crnoj Gori, koji se sve više spominju kao realnost?

ŽUGIĆ: Shodno Zakonu o finansiranju političkih partija, za izbornu kampanju izdvajaju se sredstva u iznosu od 0,25% tekućeg budžeta, i to bi iznosilo 1,6 miliona eura. Takođe, morali bismo uključiti i troškove Državne izborne komisije, koji bi bili u iznosu od oko 1 milion eura (ako bi kalkulaciju izvodili na osnovu troškova predsjedničkih izbora od prošle godine, a preciznu specifikaciju dobijamo od DIK-a).